THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
מאראנטא, זונטאג דער 19טער אקטאבער, 1930.

דער היינטיגער וואשינגטאנער צוזאמענקונפט

אין א שווערער צייט אין אידישען לעבען, א שווערע און א טראגישע, עפענט זיך היינט אין וואשינגטאן דער אמעריקאנער אידישער קאנגרעס, וועלכער פארזאמעלט זיך נאך דערצו אונטער אומשטענדען, ווען פון איין זייט הערשט א גרויסע פאסיוויטעט צום קאנגרעס־געדאנק בכלל, און פון דער צווייטער זייט איז אויך פאראן א גרויסע אויסגעשפראכענע געגנערשאפט.

און דער קאנגרעס עפענט זיך היינט אונטער די־שאטענס פונ'ם פאגראם אין בערלין.

דער אידישער וואוילזיין איבער דער גאנצער וועלט, איז דער הויפט לעבענס־נערוו פונ'ם קאנגרעס. אבער תמיד איז דעם קאנגרעס אויסגעקומען צו האנדלען און רעדען נאר וועגען דער אידישער לאגע אין מזרח־אייראפע. היינט צו־טאג אבער ווערט צו דעם צוגעגעבען נאך א קאפיטעל — מערב־אייראפע — די טרויעריגע פאסירונגען אין בערלין האבען אויך דעם פונקט אוועקגעשטעלט אויפ'ן טאג־ארדנונג.

רומעניען, אונגארן און פוילען — די לאגע אין די דריי לענדער האבען אמאל פארנומען די הויפט־פונקטען פונ'ם טאג־ארדנונג אויפ'ן קאנגרעס.

...

דעם אלעמען.

אבער אפילו ווען דאס זאל ניט זיין דער פאל, איז דער קאנגרעס דער אל־אידישער צוזאמענפאר פון די אידען אין די פאראייניגטע שטאטען שוין וויכטיג מיט דעם אליין, וואס ער איז די געאייניגטע טריבונע פונ'ם אמעריקאנער אידענטום.

פארדיענט דאריבער דער קאנגרעס צו ווערען דאס, וואס ער דארף ווירקליך זיין — א ווירקליך־ווירקענדער אינ'ם אידישען לעבען.

דער סקאנדאל ארום דער יארק טאונשיפ אונטערזוכונג

פאר ריכטער דענטאן קומט איצט פאר א פארהער וועלכער ווערט מיט יעדען טאג מער סענסאציאנעל, און ווייל עס שמעקט מיט סענסאציע האט די היגע ענגלישע פרעסע עס אויפגעכאפט ווי אן אבן־טוב און מען צושמירט עס יעדען טאג אויף די "פראנט־פיידזשעס", מיט פעטע קעפ און לאנגע, בייכיגע ארטיקלען.

דער פארהער האט צו טאן מיט פאקטען וואס זענען לעצטענס אויפגעדעקט געווארען בנוגע דער קארופציע וועלכע הערשט צווישען די שטאדט־טאטעס פון יארק טאונשיפ. קלאגען פון קארופציע, כאבאר און שווינדעל זענען געמאכט געווארען כמעט געגען אלע "קארפען־קעפ" אנהויבענדיג פון דעם "ריוו" גופא, און ענדיגענדיג מיט די קאנסילארס, און אנגעשטעלטע פון דער דארטיגער אדמיניסטראציע.

די פאקטען וואס זענען אויפגעדעקט געווארען זענען אזעלכע אויגענרייסענדע, אז מען האט זיך ניט געקאנט העלפען און באשטימען א געריכטליכע אונטערזוכונג, מיט ריכטער דענטאן אלס הויפט אונטערזוכער. די דאזיגע אונטערזוכונג קומט איצט פאר, און פארשידענע עדות ווערען יעדען טאג גערופען צו דערצעהלען וואס זיי וויסען וועגען די קארופטע געשעפטען וועלכע די שטאדט־טאטעס האבען אנגעפירט.

עס איז אפילו אמת, אז כל־זמן די אונטערזוכונג איז נאך ניט געענדיגט, ...

סאו א פארברעכער צוריק ארויף אויפ'ן דרך הישר?

וואס עס האט באוויזען אן אונטערזוכונג איבער 2003 פארברעכער אין ניו דזשוירזי סטייט פריזאן אין באצוג צו דער פראגע.

די פארברעכען־כוואליע, וואס האט פארפלייצט אמעריקא זינט דעם וואפען־שטילשטאנד, האט געצוואונגען די גרעסטע קעפ־מענשען פון אמעריקא זיך צו פארטראכטען. נאך קיינמאל פריהער איז קרימינאלאגיע ניט אזוי התמדה'דיג שטודירט געווארען ווי איצט. אין א סך שטאטען זיינען באשטימט געווארען ספעציעלע קאמיטעס, וועלכע גיבען זיך אפ מיט דער צוקונפט פון פארברעכער און זוכען צו געפינען א לייזונג צו די פארשידענע פא־...

דער היסטארישער קאנגרעס פאר'ן ארבייטענדען ארץ ישראל

די זינלאזע טומלען אויף דער ערשטער זיצונג. — מיט רוהיגקייט און ערנסטקייט געהען אן די ווייטערע זיצונגען. — זעהר אינטערעסאנטע און וויכטיגע פארטרעגע פון דר. רופין און דעפוטאט מ. פיערא.

קארעספאנדענץ פון
מארדים מייער

בערלין. — דער קאנגרעס פאר'ן ארבייטענדען ארץ ישראל איז זיכער געוועזן א זעהר וויכטיגע היסטארישע ערשיינונג. עס איז געווען א וואונדערבארע גייסטרייכע מאניפעסטאציע פון דער אידישער ארבייטערשאפט. ס'איז נאר געווען צו באדויערען, וואס די לינקע פועלי ציון האבען באשאטענט די גראנדיעזקייט פון דער פייערליכער ערעפנונגס זיצונג מיט זייערע געשרייען און טומלען. ווען מען זאל אפילו צוגעבען, אז די לינקע פועלי ציון זענען געווען בארעכטיגט צו צייגען ...

אירט, האט דער ארגאניזיר קאמיטעט פון די איינבארופער געהאט דאס רעכט צו האנדלען לויט זייער פארשטאנד אינ'ם אינטערעס פון דעם ריכטיגען אנגאנג פון ...

לע, עקאנאמישע און סאציאלע לעבען פון איצטיגען אידישען פאלק. מיט לערך 150 יאהר צוריק זענען ניט מעהר געווען ווי צוויי מיט א האלב מיליאן אידען. פון ...

גאנצער וועלט מיט פאלעסטינא. אפילו דאס נאציאנאלע מינדערהייטס רעכט וואס מען האט די אידען אין די לענדער פון מזרח אייראפא געגעבען, קען נאר דינען אלס צייטווייליגער מיטעל, עס קען ניט אפהאלטען אויף לאנג דעם אסימילאציאנס שטראם. די אויפבויאונג פון ארץ ישראל איז דער איינציגער מיטעל אויפצוהאלטען דעם אידישען נאציאנאלען כאראקטער.

דר. רופין צייגט אן ווי וויכטיג עס איז דעם אידישען נאציאנאלען כאראק־...

...

ישראל די העכסטע און וויכטיגסטע פאר דעם אידישען פאלק, און ער רופט צו אלע אידען זיך אין דער ארבייט צו באטייליגען.

מ. פיערא'ס פארטראג איבער דעם פאלעסטינער מאנדאט

א וויכטיגען פאליטישען פארטראג האט נאכהער געהאלטען דער בעלגישער סאציאליסטישער דעפוטאט מ. פיערא, איבער דעם פאלעסטינער מאנדאט. ער גיט צוערשט איבער, אז ער איז אליין געווען אין פאלעסטינא און האט געזעהן אויפ'ן פלאץ די גרויסע אויפבויאונגס ארבייט פון די אידישע ארבייטער. עס איז א העכסט אידעאליסטישע ארבייט, און זי פארדיענט אונטערגעשטיצט צו ווערען פון יעדען אידעאליסט, באזונדערס פון די סאציאליסטען. ער באטאנט אויך, אז ס'איז ניט פאראן קיין ברעקעל געפאהר, ...

...

גענדיג ביים קאנגרעס? די פאר לינקע פועלי ציון פון ארץ ישראל האבען דערביי א היבש ביסעל געשריען, און ס'האט אויסגעזעהן, אז ס'וועט ווידער ענטשטעהן א טומעל, אבער דער פארזיצער האט מיט א פעסטקייט געמאכט א גיבען סוף צו דער סצענע, ערקלערענדיג אז דר. רופין איז שוין אויפגערופען געווארען צום ווארט, און נאך דעם וואס ער וועט אפהאלטען זיין פארטראג, וועט ער, דער פארזיצער, מאכען אן ערקלערונג וועגען באשלוס פון ארגאניזיר קאמיטעט.

נאך דעם וואס דר. רופין האט פארענדיגט זיין פארטראג, האט דער פארזיצער ערקלערט, אז אזוי ווי דער קאנגרעס איז נאך ניט געווען קאנסטיטור־...

פאלק" איז געווען א זעהר וויכטיגער אנאליטישער בייטראג צו דער פעסטשטעלונג פון דעם אידישען פראבלעם, און פון דער ראלע וואס פאלעסטינא האט אין דער לייזונג פון דעם פראבלעם. דר. רופין, וועלכער איז דער גרעסטער דענקענדער קאנסטרוקטיווער כח אין דער ציוניסטישער באוועגונג בכלל, איז אויך ערשיענען אלס דער גרעסטער דענקענדער, אנאליטישער און קאנסטרוקטיווער כח אויף דעם וועלט קאנגרעס פון די אידישע ארבייטער.

דר. רופין האט געגעבען א זעהר קלאהרען, לאגישען און באגרינדעטען איבערזיכט איבער דעם ווי עס האט זיך געשטאלטעט דאס פאליטישע, קולטורע־...

אידען האבען אויך איבערגעקומען פאליטישע רעכטע, און זיי האבען אריינגעדרונגען אין אלע ווירטשאפטליכע צווייגען פון דער וועלט. די אידישע רעליגיע איז אויך אפגעשוואכט געווארען. דורך דאס אלעס האבען די אידען פארלוירען אלץ מעהר און מעהר זייער נאציאנאלע אייגנהייטליכקייט.

פאלעסטינא דאס איינציגע מיטעל!

דר. רופין צייגט דאן אן, אז די אידישע נאציאנאלע אייגנהייטליכקייט קען נאר צוריקגעשטעלט ווערען דורך דער אידישער ארבייט אין פאלעסטינא, און דערך דער פארבינדונג פון די אידען פון דער ...

א משומדת סמ'ט זיך ערב יום־כפור אויפ'ן קבר פון איהר פוטער

פון ווארשא מעלדעט מען:

ערב יום כפור, ארום 7 אין דער פריה, האט מען אויף דעם אידישען בית עלמין אין פראגע געפונען א גע'סמ'טע ...

בען טאג האט איהר מוטער באקומען פון גרויס צער א הארץ שלאג און איז געשטארבען. מיט עטליכע טעג צוריק איז איהר מאן, וואיטשעך שלערזשאווסקי, ...

עס איז אנגעוויזען געווארען אז דער פריזאנער וועט זיכער זיין א "לייט" מחמת ער איז געזיכערט מיט א גרויסער איינקונפט און עס וועט איהם ניט פעהלען פון פויגעל מילך, ווי מען זאגט.

ענדליך איז ער אויסגעלייזט געווארען.

זיינע ליעדער האבען איהם אריינגעבראכט א סך געלד. ער איז געווארען רייך און האט געקענט זיך פארגינען פון ...